národní
úložiště
šedé
literatury

Informace versus dezinformace

Strašíková, Lucie
2017

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-367293

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ-Neužívejte komerčně-Nezpracovávejte 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 26.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Informace versus dezinformace

PhDr. Lucie Strašíková

Říjen 2017

Informační exploze

- 90. léta 20. století
  - Práce s informacemi měla pravidla
- Doba informační exploze
  - Nelze sledovat všechny informační toky
  - Zahlcenost, špatná orientace
  - Problematické hodnocení – relevance a validita

„Post-pravdivý“

- ***Post-pravdivý svět*** – slovo roku 2016 (fakta nehrají roli, nahradily je emoce)
  - Myšlenka post- pravdy – poprvé rok 1992
- Jiří Přibáň: ***„Post-pravda je projev digitálního barbarství, které postihuje Evropu a celý západní svět. (…) Nehledáme už pravdu, hledáme potvrzení vlastních předsudků.“***

„Post-faktický“

- Nejen ***post-pravda, ale i post-fakt***: postfaktisch – německé slovo roku 2016 (objektivní fakta mají menší vliv na utváření veřejného mínění než emoce)
  - Donald Trump – inaugurace, leden 2017 – alternativní fakta
  - NBC: ***“Alternativní fakta nejsou fakta, to je lež”***

Zdroje informací

- Pravidlo ověřovat ze dvou zdrojů
- ***Zpravodajské agentury***
  - spolehlivost, faktografická správnost, nezávislost, objektivita
- ***Informace z terénu*** (vlastní a oficiální zdroje)
  - informace může být ovlivněna zdrojem
  - ptát se, komu to prospívá
- ***Zpravodajské weby, internet, sociální sítě***
  - informace vyžadující citaci zdroje
  - obezřetnost – sociální sítě bez editorské kontroly

Jednoduché ověřování

- Diferencovaný přístup k jednotlivým zdrojům
- ***Oficiální zdroje*** – vládní materiály, vyhlášky zákony
  - Zdrojujeme původ materiálu
  - Snaha o pozitivní pohled u PR materiálů
- ***Zpravodajské agentury***
  - Netřeba ověřovat, existují výjimky
  - Nezávislost, nezabarvená fakta bez komentáře

Složitější ověřování

- ***Zpravodajské weby, tištěná média***
  - Rozlišujeme zaměření média, vnímáme majitele
  - Obsah ne vždy musí být vyvážený a obejktivní
- ***Sociální sítě***
  - Rozlišujeme kvalitu zdroje a obsah
  - Oficiální vládní účty
  - Emoce, názory, nikoli fakta

Co všechno se můžete dočíst

- Březen 2016: ODS chce vytvořit vyšetřovací komisi kvůli kauze pětice Čechů unesených v Libanonu a postupu ministra spravedlnosti Roberta Pelikána (ANO) při jejím řešení. Zástupci ODS upozornili také na spekulace, že za ČR v případu údajně vyjednával Pelikánův bratr arabista Petr Pelikán.
- https://www.novinky.cz/domaci/396392-zapojil-pelikan-bratra-do-pripadu-fajad-pta-se-ods-sabli-jsme-se-vtipkuje-prekladatel.html

Co všechno můžete vidět

- Prosinec 2004: fiktivní mluvčí společnosti Dow Chemical oznámil v BBC, že společnost přijala zodpovědnost za katastrofu v Bhópálu a nabízí obětem 12 miliard dolarů
- Za 23 minut klesly akcie společnosti o 4,24 %
- Yes Men chtěli ukázat, co je správné
- https://www.youtube.com/watch?v=LiWlvBro9eI

Co dokáží sociální sítě

- Listopad 2016: Sociální sítí Twitter totiž minulý měsíc proletěly miliony zpráv s hashtagem #PizzaGate. Její podstatou je, že Clintonová s šéfem jejího volebního štábu Johnem Podestou skrze pizzerii řídili sexuální zneužívání dětí. Případ falešné zprávy sdílel i syn Michaela Flynna, poradce pro otázky národní bezpečnosti budoucího prezidenta DonaldaTrumpa.
- https://www.lidovky.cz/pripad-pizzagate-konspiracni-teorie-o-zneuzivani-deti-skoncila-strelbou-1l6-/zpravy-svet.aspx?c=A161204_122644_ln_zahranici_ele

Vnímání světa informací

- ***Způsob utváření názorů***
- Komunikace – ***názorové a informační bubliny***
  - Neschopnost kritického myšlení
  - Neschopnost naslouchat
- Neschopnost poznat ***rozdíl mezi názorem a fakty***
- Selekce informací

Fakta versus dezinformace

- Relevance zjištěné informace
- Validita dané informace
- ***Fakta versus emoce***
  - informace přijímáme skrz emoce, názory někoho jiného, potvrzení vlastního názoru
- ***Moc dezinformací***
  - Polopravdy, domněnky
  - Dezinformační weby

Falešné zprávy a sociální sítě

- Sociální sítě – ideální ***nástroj pro šíření fake news***
- Nejen politika, ale i byznys, zavádějící průzkumy
- ***Přebírání zpráva ze zahraničí*** – nepřesný překlad
- ***Označování falešných zpráv***
- Přesvědčeného nepřesvědčíte

Příklady

- Synagoga ve Wuppertalu
- Comet Ping Pong – sexuální zneužívání dětí
- Lebky mimozemšťanů na Kavkaze
- Merkelová u Stasi, Juppé Muslimské bratrstvo
- Uprchlíky znásilněná dívka v Berlíně
- Neplatnost rozdělení Československa
- BBC - Bhópál

Závěr

- v době, kdy rychlost má přednost před přesností mnohdy ***vypouštíme nikoli ověřená fakta, ale polopravdy, ba někdy i lži***
- na jakoukoli kritiku ohledně špatné práce s informacemi přichází odpověď ***"cenzura", či "omezování svobody slova"***
- ***Postupně se stírá rozdíl mezi pravdou a lží.***